

מדינת ישראל
הכנסת

ש.פ.

פרוטוקול מס' 131 ד'

מישיבת ועדת העבודה, שהתקיימה ביום ד', י"ג באלול
תשי"ט, 16.9.59, בשעה 11.30.

נכחו - חברי הוועדה:

ע. גוברין - היו"ר
מ. ארם
ש. בבה
ג. אידלסון
י. כץ
ה. למדן
א. שוסטק
י. רפתין
מ. קלמר

מוזמנים:

שר המשפטים פ. רוזן
מר מלמד - נציבות המנגנון.

סדר-היום: התיעצות בדבר תחולת סעיף 1 לחוק שירות המדינה
(סיוג פעילות מפלגתית ומגבית כספים), חשי"ט-1959
לפי הרשימה המצורפת בזה.

- - - - -

אני פותח את הישיבה.

היו"ר ע. גוברין:

אני מציע להזמין לבירור זה את נציגות עובדי
המדינה.

י. רפתין:

ברצוני לשאול: היום ישנם נציגים שהם
פקידי ממשלה ואשר הם נבחרו למועצות.

מ. קלמר:

האם זה לפי החוק או שזה בניגוד לו?

לשאלתו של חבר הכנסת רפתין ברצוני להשיב,
כי איגוד עובדי המדינה כן הוזמן והם הביעו

היו"ר ע. גוברין:

את דעתם שלא לחוות דעה ואף לא להתערב בחוק זה, לכן לא ראיתי צורך
להזמין שנית. לא זו בלבד אלא, שלפני שבוועיים ראיתי אותם והם לא
אמרו ולא כלום, ובעיקר - הם לא פנו אלינו.

אני מציע שאנו נעבור על החוק סעיף סעיף.
(קורא את ההקדמה וסעיף א) 1.

מדוע מדרגה 3 ומעלה ולא מדרגה 25?

א. שוסטק:

היו"ר ע. גוברין:
אני יכול להשיב על שאלה זו. אני חושב שהממשלה נקטה בנקודה זו בסדר. בוועדה הייתה דעה כללית, עד כמה שאני זוכר אמרנו, שלא להפלות בצורה דרסטית לגבי עובדי המדינה; כלומר, שאם הוא עובד מדינה אזי לא יכלל. הממשלה קבעה מדרגה 3 ומעלה בהתאם לדיון שנקבע בוועדה.

דרגה 3 זו הפקידות הגבוהה, הפקידות המינהלית. מכאן ואילך, אין להם שום זכות של החלטה.

מר מלמד:
מדרגה 3 ומעלה זו הפקידות הממשלתית העליונה, כמו: ראשי אגפים, ראשי מחלקות שונות, סגני מנהלים וכו'.

היו"ר ע. גוברין:
הוועדה שלנו היא ועדה מייעצת. והיא, אם כל חברי הוועדה הם נגד סעיף מסויים, כותב היושב-ראש שלה לשר כי הוועדה מייעצת להשמיט פסוק זה או אחר.

א. שוסטק:
אני מייעץ מדרגה 5 ומעלה.

היו"ר ע. גוברין:
(קורא סעיף 2).

מר מלמד:
בדירוג עובדי המדינה ישנם דירוגים שונים. הדירוג המינהלי הכללי זה דרגה 3, וזה חוץ מהדירוגים המקצועיים, כמו: רופאים, כלכלנים ועוד. לגבי מקצועות אחרים היה צורך להשתמש בקנה מידה מסויים. היה צורך לומר: דרגה 3 של הדירוג המנהלי, וזה מקביל לדרגה ב' של המהנדסים, או דרגה ג' של המשפטנים.

א. רפתי:
אנו עוסקים במאטריה עדינה מאד. איננו יכולים לומר כי משכורתם של הפקידים בעלי דרגות מסויימות זה קריטריון. לכן אני מציע למחוק זאת.

היו"ר ע. גוברין:
ברצוני לבאר נקודה זו. לדעתי, חבר הכנסת רפתין טועה במה שהוא אמר. מי שמכיר את הדירוג של עובדי המדינה יודע, כי נוסח זה חייב להיות כך; אנו מפקירים זאת לאדמיניסטרציה שהיא תחליט. נוסח זה איננו משנה את המהות. לדעתי, אם לא יהיה נוסח זה, הרי שאתה הורס את הכל.

ב. אידלסון:
לדעתי, חבר הכנסת צודק בנקודה זו. הדגש כאן על המשכורת. אם אומרים רק משכורת ולא מגדירים את הפקיד המינהלי, אזי ההגדרה הזו לא יכולה להלום את החוק הזה. לכן אני מציעה שיהיה נוסח אחר: אנשים שעובדים בדירוג מקצועי אשר הוא מקביל לדרגה 3 של עובדי המדינה...

אם יהיה סעיף זה מנוסח לפי קריטריון של משכורת, הרי שאני אתנגד לו. לפי דעתי, ההגדרה צריכה להיות מנוסחת מבחינת המהות של הפקיד. ואם כותבים רק משכורת, הרי שאין זה קולע למטרה.

מ. קלמר:
אני גם כן בדעה שסעיף זה אינו מבטא את מה שרצינו. בסעיף 1 כתוב: מדרגה 3 ומעלה. אמרנו כי 3 דרגות אלה הם אנשים שיש להם השפעה. ניקח לדוגמה, מהנדס או עובד אחר במשרד מ.ע.צ. אדם זה עובד את עבודתו ועוסק בחישובים. אולם, הואיל ומשכורתו מגיעה ל-500-600 לירות, אזי יש לו מעמד, בא בקשרים וכו'. והנה, אומרים לו: לך אסור לעבוד בפעילות מפלגתית. משום כך אני חושב כי המשכורת איננה יכולה להיות בסיס, אלא המעמד.

מ. ארם:
אינני מבין מדוע מענינת הדרגה המקצועית של העובד. מאחר שאנחנו מקבלים את החוק הזה, אשר הוא למורת רוחי, ולדעתי הוא גם איננו צודק - ומקבלים את סעיף (א) 1 - מדרגה 3 ומעלה, הרי שאני מציע למחוק את סעיף (א) 2.

שר המשפטים פ. רוזן:
כל הבעיה היא בזה שהדירוגים המקצועיים והמינהליים הם שונים במקצת. כלומר, אילו דרגה 3 של עובדי המדינה הייתה מקבילה לדרגה ג' של המקצועיים, הרי הדבר היה פשוט למדי. אולם, אין זה כך. אם ללכת לפי המשכורת, אזי קשה להשוות עובד מדינה עם עובד מקצועי. לפיכך אמרנו, שעובדי מדינה בדרגה מקצועית אשר, לפי דעת הממשלה, מקבילה את הדירוג המקצועי - זאת עליכם לדעת - שאנחנו לא ראינו כל אפשרות או בייקטיביזם אחרת מזו של משכורת. למעשה, קנה המידה הוא לפי המשכורת.

ח. למדן:
אני מסכימה לדברי שר המשפטים רק בחלק אחד מדבריו, אבל הוא לא ענה על החלק השני של הטענות. פה היו שתי טענות: (א) מה המשכורת המצויינת? (ב) מדוע עובד מקצועי מקביל לעובד אדמיניסטרטיבי. אלו הן שתי שאלות נפרדות.

האמת היא שהקבלה היא, שרופא או מהנדס עובד בדרגה מקבילה לסכום שמקבל עובד בדרגה מינהלית. אילו היינו מבטאים זאת, כי אז היינו אומרים שאנחנו גוזרים גזירה על עובדים אלה.

מר מלמד:
כל העניין של הדרגות הוא עניין מיוחד במינו. בכל הארצות יש דירוג אחד, בין אם הוא מהנדס, רופא ובין אם הוא עובד אחר.

לגבי הסוג הראשון החליטו שרוב העובדים הוא לא מינהלי, אלא מינהלי כללי, אז השתמשו בסוג המאוכלס ביותר. לכן השתמשו מדירוג זה ומעלה. הואיל ויש כיום דירוג מינהלי, לכן אמרה הממשלה מדרגה 3, ובהמשך לזה נקטו בהקבלה בשכר לגבי עובדים אחרים משום שאין כל דרך אחרת.

נשאלת השאלה: מדוע דוקא מהנדס? גם בפקידות המינהלית העליונה ישנם כאלה שאינם פחות מקצועיים מאשר מנהל מעבדה וכו'. אולם, גם פה וגם שם, בין אם מדובר על מקצועי או על כללי - כל אחד בתוקף תפקידו יש לו השפעה על האנשים. לכן לקחו את השיכבה העליונה, קודם כל לקחו את השיכבה העליונה, ולאחר מכן ירדו מטה.

היו"ר ע. גוברין:
אני בעד הטארת נוסח זה. אנו צריכים להיות מעוניינים לייעץ לממשלה שהיא לא תיכשל.

שר המשפטים פ. רוזן:
אני אומר שיכול לבוא בחשבון עובדים מקצועיים אשר דרגתם - לפי דעת הממשלה - מקבילה לדרגה 3 של הדירוג המינהלי.

י. ריפתין:
אני מציע שלא נחליט על כך, ונבקש את הממשלה לבחון את הסעיף הזה מחדש.

היו"ר ע. גוברין:

(קורא סעיף 3)

"שופטים, דיינים, חברי בתי-דין דתיים, וכל נושאי משרה שיפוטית אחרת".

י. רפתיין:

מה זה "וכל נושאי משרה שיפוטית אחרת"?

שר המשפטים פ. רוזן:

המדובר הוא בשופטים דיינים, או יושבי-ראש של ועדות ערר, ועדות תעסוקה וכו', אבל הם צריכים להיות עובדי מדינה או שופטים של בתי משפט משמעתיים של הממשלה - גם אלה נושאים משרה חוקית.

היו"ר ע. גוברין:

(קורא סעיף 4):

"רבנים וכהני דתות אחרות ששכרם או חלק משכרם משחלם מאוצר המדינה".

מ. קלמר:

אני נגד סעיף זה.

ישנם, נניח, רבנים באיזורי פיתוח, ושם הם מקבלים סכום של 60 לירות לחודש מהאוצר. רבנים כאלה אינם גרוועים מעובדי מדינה אחרים. אולם, הואיל והוא רב ומקבל 60 לירות לחודש, נאסור עליו לעסוק בפעולות מפלגתיות. לדעתי, אין זה מוסרי להגיד כך - עובדי מדינה מדרגה 3 ומעלה, ואילו לרב כזה אסור לו לחוות דעתו.

היו"ר ע. גוברין:

חבר הכנסת קלמר לא קרא את יתר הסעיפים. לגבי החוק אמרו חברי הוועדה בפירוש: כדי למנוע אי הבנות בין עובדי המדינה והממשלה בא סעיף זה. אך הנה, סעיף 6 אומר: "נושאי משרה שיש עמה סמכות להעניק רשיונות או היתרים או סמכות להמליץ על הענקתם".

י. רפתיין:

רצוני להעיר: נדמה לי שרוב זה גם תפקיד וגם תואר. יש אדם שיש לו תואר של רב אבל הוא

איננו ממלא תפקיד.

שר המשפטים פ. רוזן:

רציתי לדעת אם נכון הבינותי את דברי חבר הכנסת רפתיין. הוא אמר כי יכול להיות רב אשר יכול לקבל משכורת לא מהממשלה. אם רב כזה מקבל 400 לירות בעד שירות רבני שהוא עושה, אזי החוק לא חל עליו. אך אם הוא עובד מדינה, זה אחרת. מכל מקום, יש לחשוב על הדבר הזה.

היו"ר ע. גוברין:

אנחנו מסכמים בזה, ששר המשפטים יבחון כיצד למנוע אי הבנה בסעיף זה.

לשאלתו של חבר הכנסת קלמר: אדם שמקבל 60 ל"י לחודש מהממשלה - ואני תומך בשאלתו זו של חבר הכנסת קלמר, כי זה עלול להיות לגבי אחרים - שהממשלה תבחון גם צד זה של העניין.

שר המשפטים פ. רוזן:

ברצוני להעיר כי הרב טולידנו חולק על כך שרבנים יקבלו 60 לירות לחודש.

היו"ר ע. גוברין:

הכוונה היתה בכך, שהמדובר הוא על חלק זה של משכורת שאי אפשר לקרוא לזה באיזה שהוא

חלק.

סעיף 5: "שוטרים, סוהרים, פקחים וכל נושאי משרה שיש עמה סמכות חקירה, חיפוש או מעצר".

סעיף 6: "נושאי משרה שיש עמה סמכות להעניק

היו"ר ע. גוברין:

סעיף 7: "עובדי מחלקת התעסוקה במשרד העבודה".

פנים עלולים לטעון שהכוונה היא, כאילו ויוצאים בתוך משרד העבודה תעסוקה. והנה, חברי הכנסת רפתיך ושוסטק שואלים אם הכוונה היא לכל שירותי התעסוקה. לכן צריך לכתוב - כל עובדי שירות התעסוקה במשרד העבודה.

מ. קלמר: האם זה כולל את עובדי הבטוח הלאומי או לא?

לדעתי, לשירות התעסוקה יש אותו הסטטוס שיש לבטוח הלאומי.

היו"ר ע. גוברין: מאחר ששר המשפטים הודיע שהוא יחזור לברר בעיה זו בממשלה, אזי הייתי מבקשו לברר נקודה נוספת: בשירות התעסוקה ישנם דברים רבים שהם טכניים, והייתי רוצה ששר המשפטים לא יטעה בדברי החברים שוסטק ורפתיך. כוונתם היא לגבי שירות התעסוקה, בעיקר לאותם עובדי שירות התעסוקה שיש להם קשר ואחראים על המחלקות. כלומר, הכוונה פה היא איננה לדרגות אלא לתפקידים. לדוגמה: אני יכול להיות רשם טכני ולקבל משכורת די נמוכה.

שר המשפטים פ. רוזן: האם אין על כך בחוק ארגון התעסוקה? מכל מקום, אני יודע שהיה איזה שהוא דבר על כך..

היו"ר ע. גוברין: אם זכרוני אינו מטעני - או אני או שר העבודה, קשה לי לומר עכשיו בדיוק מי היה זה אשר מסר איזה שהוא דבר על כך בקנסת.

מר מלמד: אני לא זוכר בדיוק אם עובדי שירות התעסוקה הם עובדי מדינה למטרת חוק זה. אם הם כן עובדי מדינה, הרי הכוונה היא לכסותם בסעיף 5.

אינני מקבל את גירסתו של חבר הכנסת שוסטק, שאותו עובד אשר מתפקידו לרשום, הוא לא ירשום ובכך הוא לא ימלא את תפקידו. אם כן, הרי שזו מעילה בתפקיד. אינני חושב שטוב להיכנס לקו זה.

היו"ר ע. גוברין: אנחנו מבקשים שהממשלה ונציבות המנגנון תחזור לעיין בנקודה זו ותביא דוגמאות. אנו עוסקים במהות הדברים. הנוסח כאן הוא כללי למדי. (ב) אנו מתכוונים לאנשים שיש להם יכולת הכרעה והשפעה ואשר הם יכולים לקבוע אם אני אלך לעבודה או לא אלך לעבודה, - כל הצד הטכני אינו מעניין אותנו; אותנו מעניין מהות הדברים.

א. שוסטק: כיום נהוג בלשכת העבודה שאדם צריך להירשם בלשכה גם בבקר וגם אחר הצהריים. האיש בא בבקר, אולם אחר הצהריים הוא איננו יכול לבוא, אזי הוא מבקש שירשמו אותו. האדם הרושם, במקרה זה, איננו מועל באמון. ואכן יש לזה השפעה עצומה. כל הדברים הללו אינם כתובים בחוק. האדם הרושם, איננו רושם את האיש, מבקש העבודה, אשר איננו מופיע בלשכה.

היו"ר ע. גוברין: אני מציע לברר את כל הדברים הללו עם האנשים המטפלים בבעיה זו.

סעיף 8: "עובדי סעד".

סעיף 9: "עובדי השירות המשפטי".
(קורא את הסעיפים עד הסוף).

שר המשפטים פ. רוזן: מדובר כאן על עובדי מדינה אשר לא נכללו ב-א(1) - דרגה 3 ומעלה; ההגבלה היא רק לגבי הבחירות; בכל הדברים האחרים הם חפשיים. חוץ מזה, הם מוגבלים גם רק באזור פעולתם.

י. רפתיין: לגבי סעיף 4, ברצוני לשאול: "עובדים שהורשו לעשות עסקאות מטעם המדינה" - כיצד ענין זה מחקר עם המחוז המסויים? (ב) סעיף 7, "פקידים העוסקים במתן שיכון מטעם המדינה" - לגבי זה ברצוני לומר כי ישנן חברות משותפות, שיכונים בלתי אמצעיים של המדינה או שיכונים של חברות כמו "עמידר" ועוד. כאן הכוונה היא לא רק לשיכון מטעם המדינה, אלא גם לחברות משותפות.

י. כץ: האיטורים וההגבלות הללו, לדעתי, הם מופרזים. בקשר ללבנים וכהני דתות אחרות ששכרם או חלק משכרם משתלם מאוצר המדינה" - אני רואה בזה משום פגיעה. הנה, גם סעיף 6 איננו נראה לי...

היו"ר ע. גוברין: אני מצטער, אנו סיימנו לדון בזה; אנו בררנו כל הדברים הללו. הכוונה היא לעובדי שירות התעסוקה; לא התכוונו לעובדים טכניים.

י. כץ: ישנם כמה סעיפים אשר ברצוני לחלוק עליהם. אני באופן כללי מתנגד להם ואני מבקש מהממשלה להיות זהירה, וכן לא לנצל * לרעה את מעמדם של האנשים.

היו"ר ע. גוברין: שר המשפטים הודיע שיברר בממשלה את ענין עובדי שירות התעסוקה; ענין הרבנים החלקיים. כמו כן את השאלה ששאל חבר הכנסת רפתן בענין העסקאות.

בראשית הישיבה שאל חבר הכנסת קלמר שאלה כללית שאיש לא ידע לענות עליה. אנחנו אמרנו, כי איש זה וזה אסור לו להיות פעיל ואף לא להתעסק בשום דבר.

שר המשפטים פ. רוזן: זה נוגע למועצות מקומיות. אפשר להפעיל את חוק הרשויות המקומיות. אולם, החוק לעת עתה לא חל על הרשויות המקומיות. שמעתי את הויכוח הזה והוא היה מאד ענייני.

בקשר לעובדי שירות התעסוקה אשר מקבלים את המינוי שלהם משר העבודה, אם זהו דבר שאיננו בטוח כל כך, הרי יש פגם בתוק הזוטודי. אכן מתעוררות כל מיני שאלות.

מכל מקום, אנו ניוועץ ונברר את כל הדברים הללו עוד פעם.

היו"ר ע. גוברין: אני מודה לכם ומאחל לכולכם שנה טובה.

הישיבה נעולה.

הישיבה ננעלה בשעה 12.45.